

TROJČLENKA

Pomocí trojčlenky lze rychle řešit úlohy na přímou nebo nepřímou úměrnost, ve kterých máme ze tří známých údajů zjistit čtvrtý údaj.

Například:

- 12 kg brambor stojí 60 Kč, kolik stojí 20 kg brambor?
- 3 zedníci omítnou dům za 6 dní, za jak dlouho je omítnou 2 zedníci?

UKÁZKA ŘEŠENÍ

50 kg jablek stojí 400 Kč. Kolik zaplatíme za 18 kg jablek?

50 kg jablek 400 Kč
18 kg jablek x Kč

$$x : 400 = 18 : 50$$

$$x = 18/50 \cdot 400$$

$$x = 144 \text{ (Kč)}$$

Za 18 kg jablek zaplatíme 144 Kč.

URČENÍ SMĚRU ŠIPEK V ZÁPISU

Nepřímá úměrnost

3 zedníci za 6 dní
2 zedníci za x dní

šipky *různým směrem*

Přímá úměrnost

50 kg jablek 400 Kč
18 kg jablek x Kč

šipky *stejným směrem*

JEDNODUCHÉ PRAVIDLO

Číselný údaj nad neznámou vynásobíme poměrem zbývajících čísel ve směru šipky.

6 kopáčů pracuje 3 dny
2 kopáči pracují x dnů

$$x = 3 \cdot 6 : 2$$

$$x = 9 \text{ (dní)}$$